

Griff

A fiúk, Csárli, Zolika, Boldi meg a kis Feldman-gyerek a fűzfasátor alatt üldögéltek. Nózika most sem volt velük. Mióta Blérió elment, ő tart rendet a Hangárban. Margitnéni kérte meg, és ő azóta állandóan a repülőgépmotorral babrál. Nem hiányzott a fiúknak, mert ha ott is van, alig szól, és akkor sem biztosak benne, hogy értik. Izgatottan tanakodtak.

- Azt mondják, a Bódog találkozott az istennel.

- A Veres Bódi?

- Az, az! Felismerte! Mert egyenesen őt kereste.

- Meg hogy hozott neki három szeget.

- Milyen szeget?

- Milyen szeget, amivel fölfeszítették a keresztre!

- Hát akkor ez a Jézus lehetett, nem az isten!

- Persze nem, hát annak nincsen is teste.

- De hát ki ez a Bódog? - kérdezte a Feldman gyerek.

- Ez? Nem idevaló, tarvágási. Művész. Képeket fest. Piros képeket... - Ó, és nagyon szép nőket fest. Azok pirosan is nagyon szépek, láttam a tárlatot - sóhajtott ábrándosan Csárli, a polgármester fia.

- Na, jó, a művészek beszélnek, de nem úgy kell azt érteni - legyintett Zolika.

Pedig ezt most úgy kellett érteni. Mert bizony úgy volt az, hogy mikor Krisztus urunk a földön járt, Tarvágásra is elvetődött. Annuskát, a levélkihordót helyettesítette, és ezt maga Veres Bódog mesélte, személyesen. - Ahogy nézett rám, az volt olyan. A szeméről ismertem én meg. És arról a három nagy szegről, amiről beszélt. Meg, amit mondott, hogy használd, jó fiam, így mondta, jó fiam, használd ezeket is, mert minden megszentül a te tiszta kezekben.

Veres Bódog a környéken már ismert cigány-festő volt. A városi múzeum is vásárolt tőle, sőt a kocsmában is látható volt egy korai műve. Csak piros színeket használt. Pirosat, de annak minden árnyalatát. A rózsaszíntól a vörösön át

egészen a liláig. Akkor is, ha tájképet, portrét vagy éppen telt idomú nőket festett. A piros a vér színe, magyarázta Bódog, a vér, az a lényeg. De hiába a sikerek, Veres Bódog már fél éve, hogy nem alkotott semmit. Mióta Rómából megjött, ecsetet sem vett a kezébe. Elhanyagoltan élt, tengődött.

Amúgy a római látogatás diadalmenetnek indult. Képet vitt a Vatikánba, a Pápa őszentségének, ajándékba, amit az el is fogadott, őt külön meg is áldotta. Viszont búcsúzásakor tréfásan megfenyegette, hogy azt a bizonyos hiányzó szeget, amit a cigányok loptak el, hogy Jézusnak kevesebb legyen a szenvedése, juttassa vissza a helyére. „Hát azt mondja, hogy négy szegen egyenletesebben oszlik el a súly” – magyarázta a tolmács a meghökkent festőnek. Velencében már ki sem szállt a buszból, hiába hívták. Hazatérve pedig tanácstalan ödöngött a faluban, kerülte az embereket.

Arnoldot is csak nagy sokára kereste meg, hogy megkérdezze, mi az értelme ennek az egésznek, amit őszentsége mondott. Arnold megnyugtatta. – Arról beszélt, hogy van a hiányzó szeg, valahol nálad, ha jól sejtik. És amibe te bevered azt a hiányzó szeget, az mind Jézus urunk testévé vagy inkább keresztjévé válik, és ezzel te, legyen az bármi is, felemeled! – Csakhogy nálam nincsen szeg – mordult Bódog. – Ez csak egy történet...

– Történet, történet! De látod, komolyan veszik. Ha csak mese lenne, Bódog, akkor te nem ülnél itt... Lehet, hogy bármilyen szeg jó! Lehet, a lábad előtt hever! – Bódog szomorúan megivott még egy pálinkát, elfogadott Arnolddól ajándékba egy kalapácsot meg egy harapófogót, és hazament.

Céltalaná lett az élete. Lófrált és kényszeresen nézte maga előtt a földet, ha látott egy szeget, fölvette. Úton, útfélen, hátha éppen az lesz az, amelyik hiányzik. Ha görbe is, majd kiegyenesíti és használja. Először otthon, az ajtófélfába kezdte beütni, de elégedetlen volt. Levette az asztal lapját, és abba kezdte beverni a szegeket. Végül fabrikált egy méretes keresztfát, hogy abba. De ahogy beverte, már húzta is ki a szegeket. Szigorúan gazdátlan szegeket gyűjtött, egy régi iskolatáskába. Azt cipelte magával mindenhová. Nézelődött, vizsgálódott, s már mindenki tudta, hogy Bódinak küldetése van. A keresztfába való szeg helyét keresi. De csak telt az idő, s maradt a feladat. És aztán eljött az a bizonyos nap, mikor a háza előtt megállt a postafurgon. Bódi a kispadon gubbasztott, de meglepetésére, nem Annuska, a levélhordó szállt ki a kocsiból, hanem egy ismeretlen szakállas férfi, olyasmi hosszú ruhában, mint a krisnások. – Kit keres? – kérdezte gyanakodva.

– Te vagy Bódog? Aki fest?

– Én, láthatja a házamat. Egyetlen piros színű ház a faluban.

– Na, mert, ha megvan a szeg, a hiányzó, akkor ezeket itt neked adom – mutatta a gyűrött, barna papírzacskót. – Ha megvan az a szeg, akkor majd megkapod ezeket is. Mert azt hallom, a hiányzó nálad van. De csak akkor...

– Maga, maga a Jézus úr...? – nyögött rogyant lábbal.

Az ember csak nézett rá, aztán elhajtott. A barna papírzacskót is vitte. Bódog tétován kilépett az útra, hogy utána szóljon, de már nyomát sem látta. Bement.

Lefeküdt az ágyra és becsukta a szemét. Hangosan vert a szíve, majd szétszakadt. Hol van az a bizonyos negyedik szeg? Amiről úgy tudják az égiek, hogy nála van! Ő tiszta ember, művész. Igen. Keresi a szeget... Azt a bizonyosat. Na, majd a Fekete Simon, az kovácsol neki!

Ugyanezt gondolta Nózika is, aki pedig a Hangárban tevékenykedett s most elakadt. Rendszerezte a vasakat, alkatrészeket, szerszámokat. Pedig eredetileg minden úgy volt ebek harmincadján, ahogyan Blérió hagyta. Szép rendet rakott. Megtalálta a műszaki leírást, a rajzokat is. És szorgos aprólékos munkával összerakta az Anzani motort, de már közben megállapította, hogy hiányzik belőle valami, és így nem fog működni. Szétszedte, újra összerakta, megint szétszedte. Na, majd Simon segít...

Nózika csendben üldögélt. Simon nem tudja teljesíteni a kérését. Ilyen csapszeget csak a gyárban tudnak csinálni. És ekkor érkezett roskadtan Bódog, a festő, hogy kovácsoljon neki szeget. Olyat – magyarázta –, mint amilyennel a Jézus szegezték fel. – Olyat? Azt akármiből nem lehet... Különleges anyag... Lehetetlen – préselte ki magából rövid időn belül másodszer Fekete Simon a számára ismeretlen mondatot.

– Mint a csapszeg? – bukkant fel Nózika szőke feje.

– Hogyan?

– Láttam. Te vitted el – nézett Bódogra.

– Mit?! – nyögött a festő.

– Ugyanilyet – mutatta a mintának hozott alkatrészt tenyerén a fiú. – Mikor verekedtetek!

Bódog előtt elsötétült a világ. Emlékezett. Három éve történt már legalább. Amikor eljött a Hangárba, s megkérdezte Blériót, mi a szándéka. És a férfi megmondta, hogy nem veszi el a hűgát, de bánatpénzt se akar fizetni, mire összeverekedtek. Blérió erős, tagbaszakadt fickó volt. Végül megegyeztek. S amíg Blérió hátrament, hogy hozza a húsgalambokat, amiket kárpótlásként ad, akkor vágott zsebre egy ilyen vasdarabot az asztalról. Pontosan ilyet, amit a fiú mutat. Igen, bosszúból. Azért se fog működni a rohadt repülőd, gondolta, bár fogalma sem volt arról, hogy az alkatrész mire szolgál... Emlékezett! Meg is lehet még! Sejtí, hol... Sarkon fordult és elrohant. Rohant lélekszakadva át az erdőn. Tépték a gallyak, szaggatták az ágak, bukdácsolt a köveken, de csak futott. Facsaró víz volt az inge, mire hazaért. Nózika meg már ott ült nála a küszöbön – s nyújtotta feléje az ezüstösen csillogó, méreteres szeget.

Bódog felett kiderült az ég. Le nem tette volna a kezéből. Na, de most akkor hol a többi három?! Amit a Jézus ígért. Táskával kezében várta a postát. Annuska semmiről nem tudott. Valami idegen helyettesítette a múltkor, a központból, vont vállat. Bódog nem tudott leülni. Utcáról utcára bolyongott, az emberek kitérték előle, tekintete riadtan repdesett. Már azt se tudta, keres valamit, vagy menekül. Kimerülve lépett a kápolnába, és lerogyott a hátsó padba. Csak a néma ember volt ott. Meszelte a falat. Bódog lehunyta a szemét. Mire fölnezzett, már késő délután volt.

Ült, és merőn nézte a szentély fehér falát. A falon három meglehetősen méretű fekete pont. Közelebb óvakodott. Három szeg volt beverve az oltár mögötti fehér falfelületbe. Az a három! Nézte elakadt lélegzettel. Kiborította a táskáját és beverte a negyedik szeget, amit Fekete Simontól kapott. Hátra sandított, de a néma csak állt és őt nézte. Bódog vette a következő szöveget és beverte a falba. Aztán a többit is, ahogyan jöttek. Egyiket a másik után. Állva, térdelve, majd létrekapaszkodva. Mindet a helyére. Végezetül hátralépett, és nézte a falat. – Fekete Tejút? – szólalt meg a zenész, akit sose hallottak beszélni a falusiak. És ekkor a szentély fala lassan kékre változott, aztán mélyült, olyan lett végül, mint az indigó. Végül ott feszült előttük az égbolt a Tejúttal, s ragyogtak rajta mind a csillagok.

Szent föld

Eső dobolt a kocsni tetején. Polli az autóval a réten állt meg, szemben a házzal. De kiszállni nem volt kedve. Megborzongott. Itt lakik az ember, a festő, ebben a pirosra mázolt, kopott házban. Ja, hát a cigók szeretik a hirtelen színeket. A Szentföldre akar menni, de ne társasutazás legyen, mondta, merthogy ő zarándok vagy mi. Gittával járt itt már, mikor volt a koncert, és kijöttek, hogy van egy érdekes ember. Aki képet fest az énekkarról. Most vázlatokat rajzol. Nem is rajzok ezek, hanem valami fekete-fehér festmények. Tussal vagy mivel dolgozhat, magyarázta Gitta. Persze könnyű neki, műkörmös, zongorázik... Meg jó fej emberekkel él itt vidéken. Kisváros, mindenki ismer mindenkit. Énekkar. Persze. Jó kis buli volt a koncert után, ő meg mehetett vissza vonattal. A visszapillantóban megigazította a sminkjét. Kiszállt és a szemerkélő esőben a ház felé indult.

Bódog újabban sokat volt otthon, dolgozott, gyűjtötte a pénzt, készült a Szentföldre. Az ötlet Arnoldtól származott, akit Bódog a lakókocsijában keresett fel. – Te Arnold, miket mondtál te rólam a tévésnek? – kérdezte földre szegezett tekintettel. – Hogy vámpír vagyok?!

– Mondtam, amit mondtam. Nézd meg... vérrel festettél, magad mondtad. Nem? Festetted a szép, vérpiros képeket. Aztán pusztá földet, romok maradtak utánad, meg hullák. Mindenből csak kiszívtad az életet. Egyszerűen rothadnak a képeid! Ezt mondják, porladnak. Megbarnulnak, feketednek. Olyanok lesznek, mint a föld. Úgy hullik róluk festék, mint a por.

– Mi a bűnöm? Arnold... Kivertem szegekkel a kápolnát, ott a Tejút. Sokszor ülök ott, és csak nézem, de nem tudok festeni. Megfeketedik a festék, és ahogyan mondd, lehullik.

- Pirosat, mi? Vért megint, hm?

- Hát, ha csak azzal tudok...

- Szabaduljál meg! De hogy hogyan, azt én nem tudom... - Arnold végre leült a másik székre. - Na, idevigyázz, Bódi. Tudom, menyire szeretted te a Valit. Ahogy fehéredett a vére, úgy kentél egyre több pirosat a képekre. Előtte nem is festettél... Hát ő jár vissza, míg el nem engeded - nézett keményen a szemébe. Bódi meghökkent. - De szépen temettük. Mindenki...

- Mindenki, csak te nem! Engedd el, akkor nyugtodd lesz, mert ő is megnyugszik.

- De hát hogyan?

- Föld. Azzal van bajod. Láthatod, a por. Az ég, az a menny! Azt megjártad már. Leestél... Nem Róma kell neked, hanem a föld, a szent föld, az kell neked... Ha ott megállsz, a szent földön, akkor minden a helyére kerül.

- Úgy szeretném megfesteni majd a Jézust, ahogyan lebeg a Világmindenség felett. Ezért megyek - nézett elszántan Veres Bódog.

- Hagyd most azt, a Tejút már megvan. A földet, azt keressed Bódi, az hiányzik neked! - kiáltott a távozó után. Bódi döntött, megy a Szentföldre.

A városban Faludival, az egykori dobossal futott össze. Ő szervezte az énekkart. Megkérte, hogy az énekkarról képet fessen. Lehet bibliás vagy zarándokos - nevetett. - Tudod, akikkel Rómában is voltál. Keresztút, Golgota vagy bármi... Mindenki valami bibliai alak lenne. Én magam - hajolt közelebb -, én az Iskarióti Júdás lennék, mondta, s jót kacagott. - Ma van próbánk, mindenki itt lesz! Le-mezt fogunk kiadni. Gyere el! Nagyméretű kép is lehet!

Faludi pénzt is ajánlott a munkáért. - De én már nem festek... - próbált szerényen kitérni Bódog. Nem hallottak ezek arról, hogy hullik a képekről a festék?

- Nem érdekel engem, tőlem rajzolhatsz is, mondta Faludi, majd kialakul, csak kezd el.

Az első vázlatok után mindenki megnyugodott. Először a próbateremben találkozott a csapattal, és kedves karikatúrákkal telt meg a jegyzetfüzete. Aztán azt kérte, hogy az énekkarosok jöjjenek ki hozzá Tarvágásra. Egyenként, a házába. Először meglepődtek, de aztán egyre szívesebben töltötték nála a drága idejüket. Volt, aki többször kellett jöjjön. Mindig egy jó órát beszélgettek, közben ő rajzolgatott, de nagyon elfáradt. Az emberek pedig boldogan meséltek. Nem láthatták a rajzot, ameddig nem végzett. Akkor megmutatta. Az emberek meg csak néztek a papírra. És hallgattak. Volt, aki elsírta magát, mikor meglátta a képen a pástortűz mellett vakaródzó vedlett pulit. A másik szájába kapta a kezét, mikor nézte a rajzon a konyháját, ahol egy krumplifejú szakácsnő pallossal szeleteli a húst. Más meg fülig pirult a Colosseumnál leselkedő anakonda láttán. S jöttek Bódog keze alól a rajzok egymás után. Ahány tagja az énekkarnak, annyi vázlat. Svájcisapkás munkás, szájában cigarettacsikk. Elgyötört emberek, haldokló lovak, épületromok. Gyűrött, megtört férfiak, aránytalan, elrajzolt, széles csípőjű, buja nők vagy széltől szaggatott bokrok, ösztövé szüzek. Vihar által megtört fenyőcsonk, lövészárokból heverő sebesült. Az emberekbe

csak beleszorult a szó, mikor meglátták a képeket. Volt, aki megkönnyebbülve, egyenes derékkal lépett ki az ajtón, más meg némán botladozva. Néhányan vitték volna magukkal a képet, de lehetetlent kívántak. – Ezek csak vázlatok, majd lesz egy nagy kép, az szép lesz. Azt majd lehet nézegetni. Itt még nem azt látjátok...

Polli kopogott. A festő borzas fejjel nyitott ajtót. – Jó napot! Ja, maga az, aki a múltkor... Kezét csókolom, az utazási iroda, ugye?

– Igen, igen... És a szentföldi út, ezért jöttem. Alkalmas? – kérdezte sután Polli. Egyszerre megmagyarázhatatlan és indokolatlan volt a maga számára is, hogy itt áll ennek az embernek az ajtajában. Már megbánta, hogy jött. De az ember beljebb tessékelt. Benn szellőzetlenség. Az idegenség érzése egyre erősödött. Az asztalon most is ott a régi, ócska írógép, amivel a múltkor Gitta írt valami kérvényt a férfinak. A konyhát egy nylon vagy túll függöny osztotta ketté, mögötte látszott a vetetlen heverő, gyűrött, szürke ágyneművel. Nem rég kelhetett fel az ember, aki zavartan simított végig az állán, hogy még nem is beretválkozott.

– Bocsnát, hogy így magára törtem. Ne haragudjon, csak erre jártam... – hazudta. – Majd jövök inkább máskor – topogott. A férfi szívott egyet az orrán, és beletúrt a hajába. – Hát csak tessék... – kapkodta le a ruhákat egyik hokedliről. – Tudja, vasárnap van, aztán ilyenkor... Foglaljon helyet, még csak most teszem föl a krumplit, pedig mindjárt dél... – makogta zavartan. – Üljön le, maga... Maga... Maga, vendég...

Polli idegesen fölnevetett – Mikor voltam én utoljára vendég?! Cseléd vagyok mindenütt. És sehol nem vagyok otthon... – ült le a hokedli szélére. – Hová pakolhatok? – A férfi egy kosárból krumplit rakott a fazékba. – Ha gondolja, maradjon ebédre, semmi különös...

– De akkor segíték – mondta váratlanul és lopva kötény után nézett. – Dehogy segít. Ez az én konyhám, maga üljön le, és folytassa. – Mit? Még el se kezdtem. Itt vannak a katalógusok...

– Jaj, az ráér! – nevetett a férfi. – Azt mondja, amit kezdett, hogy hol is van otthon?

– Hát éppen ez az, hogy sehol... Meló, meló, az jó, mert van pénz. Csak kevés. Finom ügyfelek, messzire utaznak, én meg mindent tudok. Fejben utazok velük én is. Mert én szeretek ám élni, tudja? Hiszi vagy nem, járok sportolni is. Has-tánc... Kedves vagyok, de nem kötődöm senkihez... Még mit nem! Ahol lakom, tudja, mindent én intézek. Úrnő-cseléd egy személyben. Az elvált férjem az egy mafla. Béna és pofátlan. Informatikus. Ott dolgozik a lakásban. Naponta. Mert a lakás az közös meg a hitel is. Az asztala az ágyam fejénél van. Délután elmegy a nőjéhez. Reggel jön. Jól keres, és nálam van az irodája, pötyögteti a gépet. Két hete lázam volt, feküdnöm kellett. Azt hiszi, zavarta? Ő dolgozik. Na? Van két kamasz gyerekünk. Olaj a tűzre. Élhetetlen élet! Jó, hogy járok be az irodába, és most van a Zsoló. Egy rocker srác, ez van. Na? Esténként vele megyek el.

Övé a kocsi, ma műszakba ment, kölcsönadta. De nekem is kell valaki... – És Polli mondta, mondta. Bódog meg már ült az asztal sarkánál, és rajzolt. Egy megroggyant kerek kutat látott. S hogy felette lebeg egy kiterjesztett szárnyú, nagyon fáradt madár. És zuhog az eső, és nincsen más, csak sár, mindenfelé sár. És Bódog látta, hogy a madár őt nézi. A sárgás-zöld szeme úgy ragyog, mint a Valié. Elő kell vegyem a festékeket – gondolta, és boldogan fölpillantott. Ebben a pillanatban Polli is elhallgatott.

– Nem maradok ebédre, törte meg aztán Polli a csendet. – Gittához még be kell mennem. Na, mutassa – nyúlt át hirtelen az asztal fölé. Tátott szájával nézte a képet.

– Hát én egy kút vagyok?! Istenem, köszönöm. Egy kút, benne víz. Istenem! Hát enyém az élet! – hátradőlt és kinyújtózkodott. – De az előbb még – nézte meg újra a rajzot – volt itt egy madár. Vagy csak képzeltem? – Eldumáltam az időt. Csak a katalógusokat... – kezdte, de Bódi intett. – Köszönöm, de nem. Jó, hogy jött, mert már tudom, hogy nem kell elmennem a Szentföldre. Most érkeztem meg. Mert a szent föld itt van, ezen állok. És a maga szeme... a Valinak, neki volt még ugyanilyen zöld.

